

www.ruimtevoorklimaat.nl/case21

De stad Tilburg wil klimaatneutraal en klimaatbestendig worden. Daarvoor is de inzet van vele partijen nodig. De vraag is hoe je die partijen verbindt aan klimaatdoelen.

klimaatthema	Mitigatie en adaptatie
locatie	Regio Tilburg
schaal	Regio
doelgroep	Gemeentebestuurders, kennisinstututen, woningcorporaties en ondernemers
tijdlijn	Start project 2006. Eerste klimaatprogramma 2009–2013. Klimaatneutraal in 2043
contact	Pieter Biemans pieter.biemans@tilburg.nl Theo Voskuilen theo.voskuilen@builddesk.com Hans Schneider hans.schneider@alliander.com

- 8** Objectieve onderzoeksresultaten bevorderen het gedeelde gevoel van urgentie
- 9** Vooraf moeten doelen en belangen van alle betrokkenen helder zijn
- 11** Smeed allianties tussen gemeente en lokale partijen voor een goed en uitvoerbaar klimaatbeleid
- 11** Het vergt lef om het bestuur van het klimaatschap van het stadsbestuur over te dragen aan de aangesloten partijen

- F** KNMI klimaatscenario's
- I** AdaptatieScan
- L** Klimaatadaptatie Databases

CASE 21

Gedeeld gevoel van urgentie in Klimaatschap Tilburg

Tilburg brengt bedrijven, organisaties en politiek bij elkaar onder de paraplu van klimaatverandering

door Theo Voskuilen en Hans Schneider

Tilburg wil voorop lopen in het bestrijden van klimaatproblemen en bij het grijpen van kansen die klimaatverandering biedt. Maar de gemeente kan dit niet alleen. Klimaatverandering heeft op veel plekken en manieren impact in de regio. Daarom zocht de stad samenwerking met bedrijven, burgers en andere gemeenten. In het Klimaatschap maken al deze partijen samen zich sterk voor een klimaatneutraal en klimaatbestendig Tilburg.

De basis voor de samenwerking is gevonden in een gezamenlijk gevoel van urgentie en ambitie om met het klimaat aan de slag te gaan. Om een klimaatneutrale en klimaatbestendige gemeente te worden heeft Tilburg afspraken gemaakt met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

De aanpak

Klimaat voor Ruimte ondersteunde de gemeente Tilburg in een hotspotproject met het opzetten van een meerjarig klimaatprogramma. Het projectteam interviewde grote partijen als de Avans Hogeschool, Interpolis, de Efteling en andere bedrijven. Tijdens een miniconferentie is gepeild in hoeverre deze partijen zich wilden binden aan klimaatafspraken. Daarna volgden nog twee conferenties, die uitgebreid ingingen op mogelijke maatregelen. De communicatie was gericht op het actief betrekken van verschillende maatschappelijke partners en het vergroten van betrokkenheid van bestuurders en ambtenaren.

Om een agenda op het gebied van klimaatadaptatie op te stellen voerde het projectteam een adaptatiescan uit. De Klimateffectatlas bestond nog niet, dus het was echt pionieren. Het KNMI heeft voor Tilburg lokale klimaatscenario's voor 2050 afgeleid van de landelijke scenario's. Daarna heeft het team samen met experts de lokale, maatschappelijke effecten van die klimaatveranderingen geanalyseerd, op een rijtje gezet en beoordeeld.

8

9

11

F

I

L

Windenergie helpt Tilburg bij het behalen van energiedoelen. Beide foto's: Maartje Ansems.

Groene daken isoleren en houden water vast. Foto: Maartje Ansems.

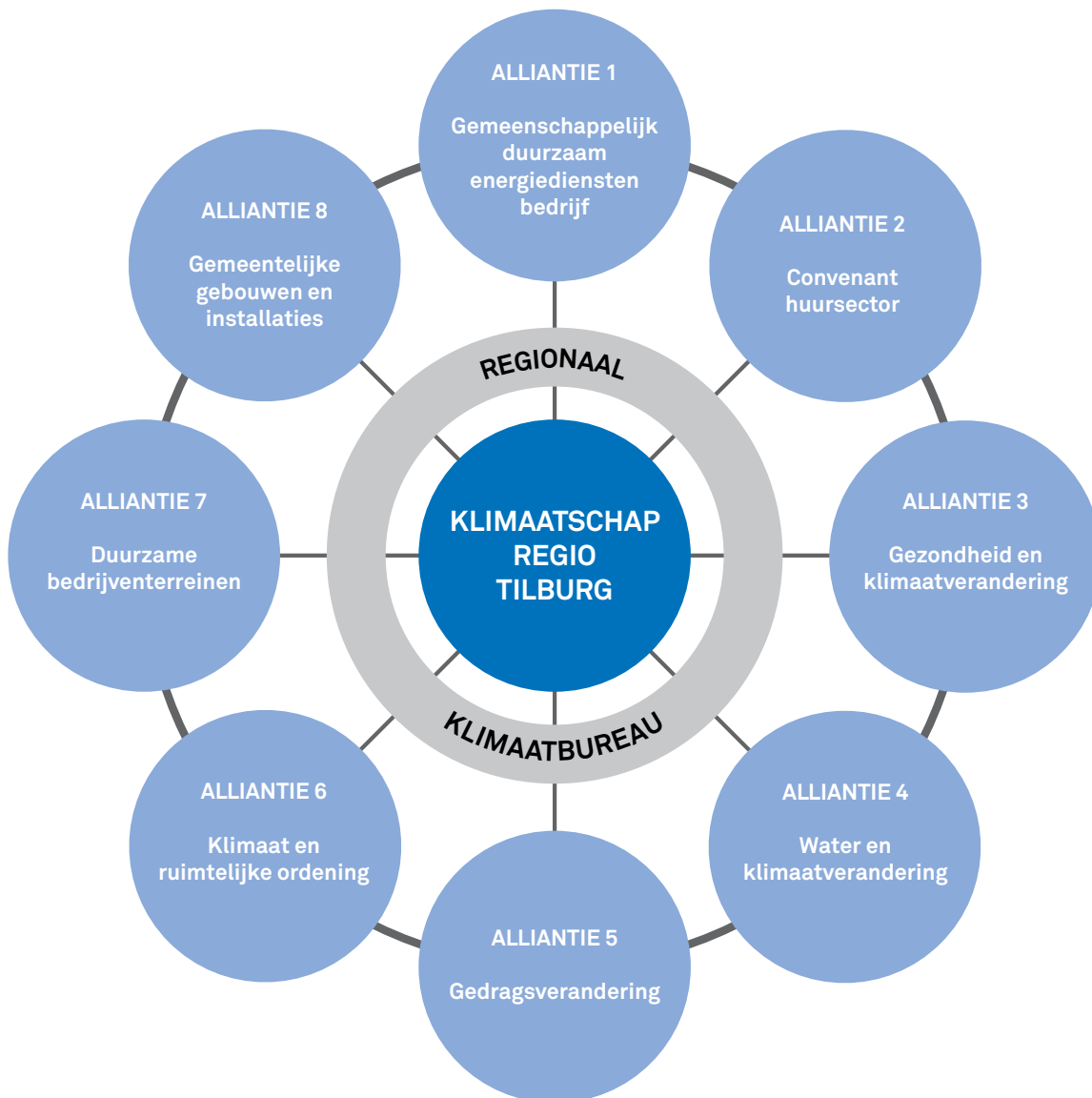

Om te kunnen bepalen of, wanneer en hoe Tilburg als stad klimaatneutraal zou kunnen worden, is de Roadmap Tilburg Klimaatneutraal opgesteld. In de Roadmap is allereerst een footprint gemaakt van de huidige CO₂-uistoot en is een prognose gemaakt van de hoeveelheid lokale energiebesparing en duurzame energieproductie op basis van bestaand beleid. Naast dit referentie-scenario zijn twee scenario's gemaakt, waarin een versnelling te zien is. Het scenario 'Meer' houdt in dat Tilburg vooruitstrevend en flink aan de slag gaat. Het scenario 'Extra' gaat uit van 'alles uit de kast', dus het benutten van alle kansen voor versnelling en intensivering van energiebesparing en duurzame energie-opwekking. Het projectteam werkte de maatregelen uit het 'Extra'-scenario uit tot een 'routekaart' met concrete acties voor de komende decennia die leiden tot klimaatneutraliteit in 2043. De acties variëren van een wijkaanpak gericht op energiebesparing tot grootschalige windenergie.

Het eindresultaat

Om klimaatambities lokaal te kunnen verwezenlijken is het nodig dat politiek, buurgemeenten, burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties langdurig en intensief meedoen. Klimaatplannen gaan over een langere termijn dan de vier jaar die gemeentebestuurders vaak hanteren. Zo is in Tilburg een lokaal arrangement ontstaan waarin partijen zich verbinden aan de gestelde doelen. Het 'Klimaatschap' speelt hierin een centrale rol. Dit is een bundeling van diverse organisaties (bedrijven, overheden, maatschappelijke organisaties), die een klimaatverklaring hebben getekend en samenwerken binnen verschillende 'klimaatallianties'. Elke alliantie pakt een specifiek klimaatthema aan. Het arrangement wordt ondersteund door het Klimaatbureau Tilburg dat een aantal praktische en coördinerende taken op

Het Klimaatbureau werkt met Klimaatalianties. Bron: 'Eerste Klimaatprogramma Tilburg. Naar een klimaatneutrale en klimaatbestendige stad.'

zich neemt. Het Klimaatbureau Tilburg staat in principe los van de gemeentelijke organisatie. De aansturing van het Klimaatbureau en het klimaatbureau ligt in eerste instantie wel bij de gemeente. Gaandeweg zal een bestuur gevormd worden uit de betrokken partijen, dat ook het klimaatbureau zal aansturen.

Naast deze organisatorische vernieuwing heeft de Hotspot Tilburg door de interactie tussen en diversiteit aan partijen nieuwe inzichten en ideeën opgeleverd. Zo blijkt klimaatverandering ook positieve effecten te kennen zoals het toegenomen aantal dagen voor buitenrecreatie. Met name voor de Efteling biedt dat perspectief voor de toekomst. Zo vindt de Efteling bijvoorbeeld dat er meer waterattracties moeten komen en zijn ze nu ook, anticiperend op klimaatverandering, in de winter geopend. Daarnaast heeft Hotspot Tilburg de inspiratie geleverd voor de huidige golf aan plannen voor Lokale Duurzame Energie Bedrijven.